Publicat a *COL·LEGI D'ARQUITECTES DE CATALUNYA* (http://www.coac.arquitectes.cat)

© Marina Daviu

De quina manera s'han adaptat els despatxos d'arquitectura a la crisi sanitària? A quines dificultats i proves s'han hagut d'afrontar? Quines oportunitats i desafiaments hi ha per als arquitectes post-Covid19?

Com tota epidèmia, l'actual ha rellevat forts buits entre l'organització de la ciutat i la societat que l?ocupa. Com tota epidèmia, certes idees obsoletes envers l'arquitectura i noves idees envers el futur de les ciutats s?acceleren i prenen forma. Qüestions com la ventilació natural, els espais mínims habitables, l?espai públic per a vianants i bicicletes, la ciutat dels 15 minuts, esdevenen una prioritat política per evitar contagis. En un moment marcat per la imposició d'un segon confinament decretat per l'estat francès, és encara d?hora per respondre a tots els dubtes que provoca aquesta crisi sanitària, però no són poques les conseqüències ja visibles per al col·lectiu d?arquitectes.

Estem passant un segon confinament, menys restrictiu, tot i que els comerços, sector de restauració, oci, cultura i esport estan tancats, el govern ha demanat expressament que les activitats relacionades amb la construcció no es parin i amb aquestes els estudis d?arquitectura i altres especialitats associades. En aquest sentit, el segon confinament que estem passant és menys problemàtic per al sector, no només per la continuïtat en la construcció sinó també per la continuïtat del funcionament de l?administració. Així, tots els processos de permisos d?obra i instancies públiques continuen amb un ritme que hauria de ser ?normal?. Encara és molt aviat per tal d?avaluar si les conseqüències son més importants.

Primers impactes, primer confinament : Conseil Régional de l?Ordre des architectes de l?Ile de France, així com altres consells regionals com l?Ordre del Pays de la Loire han publicat, aquest setembre 2020, els primers resultats de l?enquesta realitzada entre el 28 abril i l? 11 de maig per avaluar l?impacte del primer confinament. L?enquesta consta de més de 900 respostes i porta sobre l?activitat, les obres, els càrrecs professionals, la tresoreria, els salaris, etc...en definitiva, la situació general dels arquitectes i dels despatxos d?arquitectura de la regió de Paris durant el confinament. D?una manera general, es constata una baixada d?activitat quasi total en les obres, amb fortes dificultats de reactivació per causa dels subministraments de totes les mesures de protecció imposades per l?estat. Per altra banda, es constata la generalització del teletreball amb més d?un 50% de l?activitat mantinguda i amb períodes de formació intensificats. Més d?un 70% d?arquitectes han cursat una formació gratuïta a distància durant el primer període de confinament. La situació dels treballadors amb contracte no s?ha vist impactada, ja que els dispositius dels ERTOs o les vacances anticipades han permès de mantenir els llocs de treball però d?una manera general, s?espera que les conseqüències es veuran més directament al llarg del pròxim any.

L?administració ha jugat un paper important pel que fa al bloqueig dels visats i altres procediments com ara el bloqueig total dels jurats de concursos i altres procediments, immobilitzant i retardant els lliuraments i per conseqüència retardant i allargant el temps del

projecte i les facturacions. Des del punt de vista de la comanda privada, les obres inicialment previstes durant la primavera s?han mantingut més que les obres publiques, tot i que no passa el mateix amb les obres de reforma de les copropietats (comunitats de veïns), per les quals les assemblees han estat aplaçades majoritàriament a finals d?any. En conseqüència, les votacions per a la realització d?obres o estudis previs han estat igualment bloquejades durant mesos, afeblint el teixit econòmic lligat a les obres de les comunitats.

Per altra banda, l?informe del consell d?arquitectes d?Europa(CAE) confirma una tendència divergent per als diferents països de la unió europea. El subministrament de materials i les noves mesures sanitàries han representat l?obstacle més important per a l?activació de la recuperació generalment en tots els països, però la paralització no ha estat la mateixa per a tots. De manera general l?impacte dels retards en els pagaments (o clarament no-pagaments) per causa de la pèrdua d?intensitat es una conseqüència generalitzada en els despatxos d?arquitectura de tots els països de la Unió Europea.

En la major part dels països, els governs han pres mesures per recolzar les petites i mitjanes empreses o els treballadors independents que troben dificultats econòmiques. Podem remarcar la reducció o aplaçament dels pagaments dels impostos (IVA, seguretat social...), la contribució als assalariats en cas de treball parcial o si l?empresa està sotmesa a una baixada d?ingressos, els préstecs garantits per l?estat i facilitats de crèdit, els fons de solidaritat per les petites i mitjanes empreses i independents i finalment mesures d?adaptació de les licitacions publiques entre altres.

Tot i aquestes mesures, l?impacte de la covid en la professió durant el primer període de confinament ha estat conseqüent, amb un 50% de reducció d?activitat en els despatxos d?arquitectura segons l?Unsfa (Union nationale des syndicats français d?architectes). Actualment estem travessant un segon confinament, menys restrictiu que el primer, però l?allau de publicacions i alertes a la premsa de la situació crítica que passen molts despatxos d?arquitectura no es pot obviar. Les comandes públiques s?han reduït fortament, no solament per a la conjuntura lligada al virus sinó per a la destrucció progressiva de les comandes públiques cap a muntatges de tipus privat com els ?partenariat públic privé? (aliances públiques i privades) o les licitacions de tipus ?reinventar? (concursos en sol públic de promoció i explotació privada i no remunerada, inèdit fins fa poc a França). Com diu l?article de Marie Crabié a la revista tema.archi del del 27 de novembre, ?l?arquitecte lamenta així la ?fallida del poder públic? que fa caure més que mai des de l?inici de la crisi molts despatxos en una situació de precarietat? ,

Més enllà de les conseqüències directes del confinament en l?activitat dels despatxos, aquesta crisi ha obert les portes a reqüestionar la professió de l?arquitecte a llarg terme i qüestionar la idoneïtat de les pràctiques en l?arquitectura i l?urbanisme de les últimes dècades d?acord amb les necessitats actuals i futures de la societat. La crisi ha obert el diàleg i ressituat les prioritats d?acció amb les perspectives socials, mediambientals i sanitàries com a punt de partida.

El primer confinament ha estat una situació inèdita per a la història recent, provocant situacions personals extremes de soledat i aïllament. Aquesta situació provoca una onada d?accions lligades al comunitarisme, tan desitjat en l?era de les avantguardes. La proximitat amb la família i la possibilitat de retrobar-se amb un mateix durant un període llarg ha estat el terreny de cultiu de noves idees per a construir un futur millor, deixant pensar que des d?aquell moment es podia fer un ?reset? mundial i repensar com l?home ocuparà un mon de demà millor.

El Pavelló de l?Arsenal ha imaginat des de mitjans d?abril fins a finals de juny un fòrum per invitar els professionals del sector a intercanviar les seves propostes, amb el títol ? et demain on fait quoi?? (i demà que farem?). El projecte neix amb l?idea de crear un espai de discussió per als experts en matèria urbana (arquitectes, urbanistes, paisatgistes, associacions, enginyers, promotors immobiliaris, sociòlegs, filòsofs,...) partint del principi que el ?demà? seria diferent que l?avui i que la crisi sanitària és reveladora de les funcionalitats equivocades en les ciutats i la manera de projectar-la. El recull de les 198 contribucions per a pensar la ciutat es conclouen amb un llibre editat per el Pavillon de l?Arsenal que recull la col·lecció d?articles, dibuixos i projectes classificats cronològicament i sense cap filtre, com a testimoni d?un context molt particular. Qüestions com ara la solidaritat i el desafiament climàtic es conjuguen a les qüestions de proximitat d?espais i de temps. Qüestions de la vida metropolitana que havíem oblidat en els últims decennis amb la mundialització, esborrant totes les distàncies amb l?altre i amb el món.

Mentre el debat públic s?interessa al ?món de després? i amb la perspectiva d?un tercer confinament, la qüestió per als despatxos d?arquitectura francesos és com afrontaran la situació, quina resiliència mostraran? La resiliència, definida com ?una nova evolució que sorgeix després d?un traumatisme? segons l?escriptor Boris Cyrulnik, passarà per una reinvenció de la professió, probablement encara més important que la que varen passar els despatxos d?arquitectura catalans durant el decenni passat.

Com bé explica l?article de tema.archi citat més amunt, per l?arquitecte, les respostes a la crisi han de ser múltiples: concebre edificis reversibles, intemporals, amb principis de construcció simples, capaços d?adaptar-se al canvi de les estacions, climes i crisis. Conciliar la natura amb l?arquitectura, considerar la densitat com a una qualitat en les ciutats o bé reequilibrar qüestions de gènere per concebre junts una arquitectura més humana seran entre d?altres, algunes de les temàtiques de reinvenció necessàries per continuar existint.

Marina Daviu, arquitecta. Corresponsal del COAC a París, França. Desembre 2020

[1]

Tornar [2]

Copyright@ Col·legi d'Arquitectes de Catalunya : http://www.coac.arquitectes.cat/ca/mon/revista-de-corresponsals-impactes-de-la-covid-19-en-el-collectiu-darquitectes-franca

Links:
[1] http://www.coac.arquitectes.cat/ca/printpdf/printpdf/24125
[2] http://www.coac.arquitectes.cat/ca/javascript%3Ahistory.back%281%29